

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Suomen Tieyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua maaseutupoliittisen selonteon luonnoksesta.

Maaseutupoliittisen selonteon luonnoksen kokoamisen eteen on tehty paljon arvokasta työtä. Tieyhdistys kiittää selonteon valmisteluun osallistuneita.

Maaseutupoliittinen selonteko ja sen taustalle tehty selvitystyö edistää laadukkaan maaseutupoliittiseen keskustelun käymistä ja tuo näkyväksi maaseudun arjen nykytilan vahvuuksineen ja mahdollisuuksineen.

2. Maaseutupoliitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupoliitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Maaseutupoliitiikan suunnittelujärjestelmän osalta ei voida liikaa korostaa maaseutuvaikutusten selvittämisen merkitystä. Siitä, miten vaikutusten selvittäminen ohjaa päätöksentekoa, käydään poliittista keskustelua eri toimialaoilla. Kansalaisten tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi tarvitaan avoimuutta politiikkalinjauksista, joilla maaseutuvaikutuksia arvioidaan.

Kansainvälinen poliittinen konteksti edellyttää pohjoismaisten ja eurooppalaisten kumppanuuksien ylläpitoa. Suomen sisällä maaseutupoliittisella neuvostolla (MANE) on tärkeä rooli kansallisen maaseutupoliitiikan edistämisessä ja yhteensovittamisessa.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Maaseudun tilannekuva ja muutostekijät ovat maaseudun ja maaseutupolitiikan kannalta olennaisia.

Maaseudun kiinteistöjen ja infrastruktuurin rakenteellinen arvon alentaminen tulee pysäyttää. Sellaiset rakenteet tulee korjata, joilla luodaan esteitä maaseudun elinvoiman ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Tämä vaatii poliittista keskustelua rahoituslaitosten ja julkisen vallan roolista maaseudun kehityksen mahdollistajana.

Automatisaatio, digitalisaatio ja siirtymä kohti puhtaampia energioita aiheuttavat sellaisia laadullisia muutoksia, jotka vaativat maaseutualueilla osaamisen uudistamista, innovaatioita ja investointeja uuden teknologian käyttöön sekä arvoketjujen kehittämiseen. Infrastruktuurin rahoituksen taso ja tietoliikenneyhteyksien puute vaikuttavat huoltovarmuuteen ja ilmastoriskien hallintaan. Kehittäminen ja varautuminen vaativat toteutuakseen panostuksia tieinfrastruktuuriin ja tietoliikenneinfraan.

Saavutettavuus on maaseutualueiden elinvoiman perusedellytys, johon kunnat, kaupungit, kuntayhtymät, hyvinvointialueet ja liikenneviranomaiset sekä poliittiset päätöksentekijät päätöksillään vaikuttavat.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Maaseutuvisio on melko yleispiirteinen mutta luo toiveikkaan näkymän.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Selonteko ja visio herättävät kysymyksen siitä, tullaanko seuraavaksi laatimaan poikkihallinnollinen strategia tai toimintasuunnitelma maaseutuvisioiden toteuttamiseksi ja maaseutupoliittisen selonteon kehittämissuosituksen toteuttamiseksi.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset (Anna vastaukset monivalintakysymyksen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset ovat oleellisia ja niiden pohjalta olisi luontevaa edetä toimintasuunnitelmaan.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

-Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta. Perustelu: Kaikki toimeliaisuus edellyttää alustaksi toimivaa infrastruktuuria.

-Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkoa. Perustelu: Tulevaisuus, jonka voi nähdä, voi toteutua, jos sen eteen tehdään töitä.

-Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita. Perustelu: Kehittymisen esteet tulee poistaa.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuosituksen numerot 1-24)

KEHITTÄMISSUOSITUS 3 : KESTÄVÄ LIIKKUMINEN JA LIIKENNE: Liikenne 12 -suunnitelman strategisilla linjauksilla pyritään priorisoimaan liikennejärjestelmän rahoittamistarpeita. Rahoituksen vähyys rapauttaa tieverkkoa etenkin vähäliikenteisen tieverkon ja yksityisteiden osalta. Todellista uhkaa maan huoltovarmuudelle aiheutuu maanteiden, katujen ja yksityisteiden siltojen korjausvelan merkittävästä kasvusta. Maaseutualueilla yleisen vähäliikenteisen ja keskiviikkoon tieverkon osalta ei ole mitään takeita rahoituksen kohdentumisesta kyseiselle verkolle Liikennejärjestelmäsuunnitelman vuosina 2029–2037. Suomen Tieyhdistys pitää tätä Liikenne 12-suunnitelman ja sen uuden luonnoksen merkittävänä puutteena. Maaseudun kehittämisen kannalta on yhtä lailla tärkeää myös se, että päätiet ovat kunnossa.

KEHITTÄMISSUOSITUS 4 YKSITYISTEIDEN KUNTO: Kestävä yksityisteiden vuosittainen avustustaso tulisi olla noin 25 miljoonaa euroa, jolloin mukaan saadaan myös 25 miljoonaa euroa yksityistä rahoitusta. Nostaen vuosittaisen perusparantamisrahoituksen noin 50 miljoonan euroon. Tieosakkaiden omarahoitusosuus on merkittävä osa yksityisteiden parantamishankkeiden rahoitusta. Tämän johdosta yksityistieavustukset tulevat tarkoin käytetyiksi ja niiden vaikuttavuus yksityistieverkon kuntoon on merkittävästi valtionavustuksen summaa suurempi.

Suomen Tieyhdistys on erittäin huolissaan yksityisteiden tilanteen heikkenemisestä. Erityisesti yksityisteiden siltojen korjaustarve on suuri. Yksityistiesiltoja ei kyetä korjaamaan tieosakkaiden omin varoin. Yksityisteiden parantamisen avustaminen tukee huoltovarmuutta ja mahdollistaa asumista, yrittämistä ja muuta taloudellista aktiivisuutta maaseudulla. Positiiviset vaikutukset näkyvät myös kaupunkien arjessa.

KEHITTÄMISSUOSITUS 1: DIGITAALISEN KUILUN KAVENTAMINEN

KEHITTÄMISSUOSITUS 6 : MAASEUTUVAIKUTUKSET, ASUMINEN JA TALOUDEN

RAKENTEET

KEHITTÄMISSUOSITUS 19: VÄLTÄMÄTTÖMYYPALVELUIDEN TARKISTAMINEN JA
VARMISTAMINEN

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kestävä liikenne ja liikkuminen edellyttää riittävää energian saantia ja puhtaiden käyttövoimien jakeluverkkoa myös maaseutualueilla.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuositukseen suosituskohtaisesti:

4. Yksityisteiden kunto

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Nykytilanne ja muutostekijät ovat olennaisia tietoja maaseudun tilanteen hahmottamiseksi.

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Puhtaiden liikenteen käyttövoimien saatavuus ja jakeluverkon kattavuus tulee ottaa huomioon.

7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Thompson Liisa-Maija
Suomen Tieyhdistys ry